

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

D E C I Z I E

cu privire la admiterea recursului declarat de Anatolie Melnic și Alexandru Melnic, reprezentați de avocata Tamara Plămădeală,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Melnic și Alexandru Melnic împotriva lui Timur Kovaliov, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Andrei Gosic, cu privire la repararea prejudiciului material și moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți,

(Dosarul nr. 2ra-778/23
nr. PIGD 2-21137631-01-2ra-06062023)

Instanța de apel a apreciat în mod eronat circumstanțele cauzei, a interpretat și aplicat greșit normele de drept material. Prima instanță în mod eronat a acordat despăgubiri pentru repararea prejudiciului moral.
--

Judecătoria Bălți, sediul Central, jud. – N. Costăș
Curtea de Apel Bălți, jud. – A. Garbuz, I. Grosu, A. Ciobanu

01 iulie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de Anatolie Melnic și Alexandru Melnic, reprezentați de avocata Tamara Plămădeală,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Oxana Parfeni, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 16 septembrie 2021, Anatolie Melnic și Alexandru Melnic, reprezentați de avocata Tamara Plămădeală, au depus cerere de chemare în judecată, concretizată prin cererea din 03 februarie 2022, împotriva lui Timur Kovaliov și a Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov”, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Andrei Gosic, cu privire la repararea prejudiciului material și moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii au invocat că, la 10 ianuarie 2018, Timur Kovaliov, conducând automobilul de model Volkswagen Passat, cu n/î XXXXX, a fost implicat într-un accident rutier cu autoturismul de marca și modelul Lada XXXXX, cu n/î XXXXX, condus de către Alexandru Melnic, dar care era înregistrat cu drept de proprietate pe numele lui Anatolie Melnic.

3. Conform procesului-verbal cu privire la contravenție seria și nr. MAI03894862, vinovat de producerea accidentului a fost recunoscut Alexandru Melnic, fapt pentru care a fost sancționat contravențional în baza art. 242 alin. (2) și art. 229 alin. (3) din Codul contravențional.

4. Reclamanții au menționat că, prejudiciul material cauzat pentru reparația automobilului Volkswagen Passat, cu n/î XXXXX a fost achitat integral, în mărime de 33 869 MDL, iar la acel moment Timur Kovaliov nu a avut careva pretenții.

5. Ulterior, la 24 ianuarie 2018, acționând cu rea-credință, Cabinetul Avocatului „Timur Kovaliov” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Anatolie Melnic și Alexandru Melnic, prin care a solicitat inițial repararea prejudiciului material pentru reparația automobilului în mărime de 33 869 MDL. Totodată, a solicitat aplicarea măsurilor de asigurare sub forma sechestrului pe mijlocul de transport de model Lada 21214, cu n/î XXXXX, care aparține lui Anatolie Melnic, cu transmiterea la păstrare a acestuia Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov”.

6. Prin încheierea din 25 ianuarie 2018 a Judecătoriei Soroca s-a pus sechestru pe mijlocul de transport de model Lada XXXXX, cu n/î XXXXX, care aparține lui Anatolie Melnic, cu transmiterea la păstrare a acestuia Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov”.

7. Prin procesul-verbal de sechestru din 26 ianuarie 2018, executorul judecătoresc Andrei Gosic a pus sechestru asupra mijlocului de transport de model Lada XXXXX, cu n/î XXXXX și a transmis bunul mobil sechestrat spre păstrare Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov”.

8. Apoi, prin cererile de modificare și completare a acțiunii din 26 februarie 2018 și 02 august 2018, Cabinetul Avocatului „Timur Kovaliov” a renunțat la pretenția privind repararea prejudiciului material cauzat pentru reparația automobilului în mărime de 33 869 MDL, solicitând deja repararea prejudiciului material suplimentar în sumă totală de 38 836,40 MDL, compus din 25 200 MDL cheltuieli suportate pentru închirierea automobilului, 2 835 MDL cheltuieli în legătură cu punerea în executare a hotărârii judecătorești privind asigurarea acțiunii, 10 062,43 MDL cheltuieli neprevăzute pentru achitarea combustibilului (diferența) și 238,97 MDL cheltuieli pentru deplasare la ședință.

9. Prin hotărârea din 23 mai 2019 a Judecătoriei Soroca s-a respins acțiunea depusă de Cabinetul Avocatului „Timur Kovaliov” împotriva lui Anatolie Melnic și Alexandru Melnic cu privire la repararea prejudiciului material, ca neîntemeiată.

10. Totodată, s-a dispus și ridicarea sechestrului aplicat în baza încheierii din 25 ianuarie 2018 a Judecătoriei Soroca de pe mijlocul de transport de model Lada XXXXX, cu n/î XXXXX, care aparține lui Anatolie Melnic.

11. Prin decizia din 05 noiembrie 2020 a Curții de Apel Bălți s-a menținut hotărârea din 23 mai 2019 a Judecătoriei Soroca, iar prin încheierea din 16 iunie 2021 a Curții Supreme de Justiție s-a declarat ca inadmisibil recursul declarat de Cabinetul Avocatului „Timur Kovaliov” împotriva deciziei din 05 noiembrie 2020 a Curții de Apel Bălți.

12. Ulterior, prin încheierea executorului judecătoresc nr. 190-5/20218 din 21 decembrie 2020, s-a anulat măsura de asigurare a acțiunii civile aplicată asupra mijlocului de transport de model Lada XXXXX, cu n/î XXXXX, care aparține lui Anatolie Melnic și s-a obligat Cabinetul Avocatului „Timur Kovaliov” ca, imediat din momentul recepționării încheierii nominalizate, să remită către proprietar mijlocul de transport primit în condițiile art. 120 – 122 din Codul de executare, în baza procesului-verbal de sechestru din 26 ianuarie 2018 a executorului

judecătoresc Andrei Gosic, cu informarea prealabilă a executorului judecătoresc întru asigurarea documentării acestui fapt, asigurând și avansarea cheltuielilor de executare legate de acest exercițiu.

13. Însă, potrivit informației parvenită de la executorul judecătoresc Andrei Gosic, toate actele procedurale trimise în adresa lui Timur Kovaliov au fost restituite pe motiv nerecepționării de către adresat.

14. Astfel, reclamantii a invocat că au rămas fără automobil, nu cunosc locul aflării automobilului și starea acestuia, iar Timur Kovaliov se eschivează să le returneze bunul.

15. Reclamantii Anatolie Melnic și Alexandru Melnic au solicitat prin cererea de chemare în judecată concretizată încasarea din contul Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov” și a lui Timur Kovaliov în beneficiul său a sumei de 66 120 MDL, cu titlu de reparare a prejudiciului material care este costul autoturismul de model Lada XXXXX; 30 000 MDL cu titlu de reparare a prejudiciului moral; 12 000 MDL cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică suportate în dosarul civil nr. 2-73/18; 2 380 MDL cu titlu de compensare a taxei de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată și 1 200 MDL cheltuieli pentru efectuarea expertizei; 6 000 MDL cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică suportate în prezenta cauză și 6 200 MDL cu titlu de compensarea a cheltuielile de transport pentru 11 tur-retururi Chișinău-Soroca, Chișinău-Bălți (f.d. 99-101, 108).

ASPECTE DE PROCEDURĂ

16. Prin încheierea din 26 mai 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, s-a încetat procesul civil la cererea de chemare în judecată înaintată de Anatolie Melnic și Alexandru Melnic împotriva Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov”, pe motiv că activitatea Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov” a fost încetată din 05 februarie 2018, în baza ordinului Ministerului Justiției nr. 103 din 05 februarie 2018. Astfel, Cabinetul Avocatului „Timur Kovaliov” nu dispune de capacitatea de folosință și nu poate participa ca parte în proces (f.d. 121-123 recto-verso).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

17. Prin hotărârea din 15 iunie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, s-a admis parțial acțiunea depusă de Anatolie Melnic și Alexandru Melnic împotriva lui Timur Kovaliov.

18. S-a încasat din contul lui Timur Kovaliov în beneficiul lui Anatolie Melnic și Alexandru Melnic prejudiciul material în sumă de 66 120 MDL.

19. S-a încasat din contul lui Timur Kovaliov în beneficiul lui Anatolie Melnic prejudiciul moral în sumă de 5 000 MDL și cheltuielile de asistență juridică suportate în prezenta cauză în sumă de 3 000 MDL.

20. S-a încasat din contul lui Timur Kovaliov în beneficiul lui Alexandru Melnic prejudiciul moral în sumă de 5 000 MDL, cheltuielile de asistență juridică suportate în cadrul procesului civil anterior în sumă de 12 000 MDL, precum și cheltuielile de judecată suportate în prezenta cauză compuse din: taxa de stat în sumă de 2 380 MDL, cheltuieli pentru efectuarea evaluării bunului în sumă de 1 200 MDL, cheltuieli de asistență juridică în sumă de 3 000 MDL și cheltuieli de transport în sumă de 6 200 MDL.

21. În rest, acțiunea s-a respins (f.d. 128, 137-142 recto-verso).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

22. La 14 iulie 2022, Timur Kovaliov a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 15 iunie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central (f.d. 132-134), completată prin cererea apel motivată din 25 octombrie 2022 (f.d. 156-165), solicitând casarea integrală a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii, ca fiind neîntemeiată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

23. Prin decizia din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de Timur Kovaliov, s-a casat integral hotărârea din 15 iunie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central și s-a adoptat o nouă hotărâre, prin care:

24. S-a admis parțial acțiunea lui Alexandru Melnic.

25. S-a încasat de la Timur Kovaliov în folosul lui Alexandru Melnic cheltuielile suportate pentru asistența juridică, în instanța de apel, în cauza civilă intentată la cererea Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov” împotriva lui Anatolie Melnic și Alexandru Melnic cu privire la repararea prejudiciului material, în sumă de 3 000 MDL.

26. S-a respins acțiunea lui Anatolie Melnic și Alexandru Melnic împotriva lui Timur Kovaliov, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Andrei Gosic, cu privire la repararea prejudiciului material și moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată suportate, ca fiind neîntemeiată.

27. S-a încasat de la Anatolie Melnic și Alexandru Melnic, în mod solidar, în folosul lui Timur Kovaliov cheltuielile de transport suportate în sumă de 321,79 MDL (f.d. 207, 208-219).

28. În consolidarea soluției, instanța de apel a reținut că, deși reclamantii au solicitat încasarea contravalorii automobilului Lada XXXXX, cu n/î XXXXX, care aparține lui Anatolie Melnic și care a fost transmis la păstrare a Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov” în condițiile art. 120 – 122 din Codul de executare, în baza procesului-verbal de sechestru din 26 ianuarie 2018 a executorului judecătoresc Andrei Gosic, aceștia nu au demonstrat că bunul nu mai există și că recuperarea lui fizică este imposibilă. Or, conform materialelor cauzei, automobilul dat se află la o parcare specială în mun. Chișinău, iar părțile procesului nu au purces la acțiuni de executare a încheierii executorului judecătoresc Andrei Gosic nr. 190-5/20218 din 21 decembrie 2020.

29. Instanța de apel a notat că, caracterul real al acțiunii în revendicare se menține atât timp cât există posibilitatea de readucere în natură a bunului în patrimoniul revendicantului. Dacă bunul a fost distrus sau a pierit, acțiunea devine personală și se transformă într-una de despăgubiri. Așa, acțiunea de încasare a despăgubirii va fi întemeiată doar în cazul când revendicarea bunului este imposibilă. În cazul din speță, nu s-a demonstrat imposibilitatea recuperării bunului în posesia și gestiunea proprietarului bunului.

30. Totodată, instanța de apel a considerat că, în speță, nu se constată criteriul prejudiciului moral suferit și norma legală care permite aprecierea și încasarea prejudiciului moral.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

31. La 12 mai 2023, Anatolie Melnic și Alexandru Melnic, reprezentați de avocata Tamara Plămădeală, au declarat recurs împotriva deciziei din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți, în temeiul art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare (f.d. 224-227).

ARGUMENTELE RECURENTULUI

32. În motivarea recursului, Anatolie Melnic și Alexandru Melnic, reprezentați de avocata Tamara Plămădeală, în esență, au invocat că instanța de apel neîntemeiat a respins acțiunea civilă pe motiv că recurenții nu au prezentat probe că acest bun nu mai există și recuperarea lui fizică este imposibilă. Instanța

de apel mai argumentează că automobilul de model LADA XXXXX se află la o parcare specială în mun. Chișinău, iar părțile procesului nu au purces la acțiuni de executare a încheierii executorului judecătoresc Andrei Gosic nr. 190-5/20218 din 21 decembrie 2020.

33. Or, prin încheierea executorului judecătoresc Andrei Gosic nr. 190-5/20218 din 21 decembrie 2020 a fost pusă în obligația lui Timur Kovaliov să restituie lui Anatolie Melnic și Alexandru Melnic automobilul ținut la păstrare în XXXXX.

34. Recurenții au menționat că au solicitat executorului judecătoresc să informeze locul aflării automobilului și să întreprindă măsuri de restituire. Însă, intimatul nu a informat nici executorul judecătoresc, nici pe ei, unde se află la momentul actual automobilul sechestrat și în ce stare este.

35. Despre faptul că automobilul sechestrat se află la parcare administrată de SRL „Nagoltrans” (mun. Chișinău) au aflat abia în ședința de judecată de la Curtea de Apel Bălți, iar intimatul Timur Kovaliov nu a explicat din ce considerente mijlocul de transport a ajuns la această parcare auto, deși trebuia ținut la păstrare în mun. Bălți pe str. Pușkin, 56. La fel, intimatul nu a explicat de ce nu le-a adus la cunoștință nici lor, nici executorului judecătoresc faptul că a schimbat locul de păstrare al bunului sechestrat și că acesta a fost transportat spre păstrare din XXXXX, la parcare administrată de SRL „Nagoltrans” în XXXXX.

36. Subsecvent, recurenții au considerat că instanța de apel neîntemeiat a respins pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral. Or, faptul sechestrării neîntemeiate a automobilului pe o perioadă de aproximativ 5 ani, implicarea în diferite proceduri judiciare și suportarea cheltuielilor financiare pentru obținerea dreptății, le-a cauzat suferințe psihice și stres emoțional continuu, care justifică acordarea unei despăgubiri pentru prejudiciul moral cauzat, în temeiul art. 2036 din Codul civil.

37. La fel, în opinia recurenților, instanța de apel nefondat a respins pretenția privind compensarea cheltuielilor de judecată suportate în procesul anterior, motivând că bonul de plată seria DAA nr. 019045683 din 05 septembrie 2018, prin care Alexandru Melnic a achitat CA „Ion Cerga ” suma de 6 000 MDL, nu poate fi admis, deoarece este în xerocopie, bonul fiind eliberat de CA „Ion Cerga”, dar a fost autentificat de avocata Tamara Plămădeală. Or, la caz, bonul de plată în original se află la avocata Tamara Plămădeală, care l-a autentificat în temeiul art. 167 din Codul de procedură civilă.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

38. Prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

39. Art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023:

„(3) Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.”

40. Din sensul normei de drept enunțate, rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

41. În această consecvență, se deduce că recursul declarat de Anatolie Melnic și Alexandru Melnic, reprezentați de avocatul Tamara Plămădeală împotriva deciziei din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți va fi examinat prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare la momentul declarării recursului.

42. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

43. Art. 431 din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

44. Art. 432 alin. (1), (2) și (4) din Codul de procedură civilă:

„(1) Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

45. Art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

46. Art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 432. Instanța invocă, din oficiu, neatragerea în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.”

47. Art. 444 din Codul de procedură civilă:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art. 432 alin. (1) lit. b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

48. Art.445 alin.(1) lit. b) din Codul de procedură civilă:

„Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.”

49. Art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

50. Art. 10 din Codul civil:

„(1) Persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea,

cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

(2) Neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.”

51. Art. 19 alin. (1)-(3) și (5) din Codul civil:

„(1) În condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel.

(2) Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat).

(3) Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic).

(5) Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.”

52. Art. 581 alin. (1) din Codul civil:

„Proprietarul unui bun are dreptul de a i se recunoaște dreptul de proprietate și de a obține sau recupera posesia sa de la oricare persoană care îl stăpânește de fapt, cu excepția cazului în care acea persoană are un drept de a posedea bunul, în sensul art. 484 alin. (3), opozabil proprietarului.”

53. Art. 514 din Codul civil:

„Obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.”

54. Art. 776 din Codul civil:

„Obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.”

55. Art. 572 alin. (1) și (2) din Codul civil:

„(1) Temeiul executării rezidă în existența unei obligații.

(2) Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.”

56. Art. 858 alin. (1) și (2) din Codul civil:

„(1) Temeiul executării rezidă în existența unei obligații.

(2) Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.”

57. Art. 120 alin. (2) din Codul de executare:

„În cazul în care creditorul nu este de acord cu faptul că debitorului i se transmit bunurile sechestrate sau în cazul în care creditorul refuză să preia la păstrare

bunurile, cu acordul părților se numește un administrator sau bunurile se dau la păstrare în baza unui contract de depozit.

58. Art. 122 alin. (4) din Codul de executare:

„Însușirea, înstrăinarea, substituirea, tănuirea bunurilor sechestrate date spre păstrare, utilizarea lor în alte scopuri atrag răspunderea prevăzută de lege.”

59. Art. 127 alin. (2) din Codul de executare:

„După ridicarea sechestrului de pe bunuri, dacă ele nu se păstrează la debitor, executorul judecătoresc dispune restituirea acestora debitorului. În cazul în care dreptul de proprietate asupra bunurilor a trecut, în modul stabilit de prezentul cod, la persoana care le-a cumpărat sau la creditor, bunurile nu se restituie.”

60. Art. 2036 alin. (1) și (2) din Codul civil:

„(1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

(2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

61. Art. 2037 alin. (1) și (2) din Codul civil:

„(1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

(2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

(3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.”

62. Art. 30 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002:

„Cabinetul avocatului activează și se prezintă în raporturile juridice ca persoană fizică.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

63. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, potrivit extrasului din poșta electronică Zimbura cu adresa de e-mail „ala.gureu@justice.md”, copia deciziei din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți a fost comunicată participanților la proces

în mod electronic în data de 27 martie 2023 (f.d. 221 verso). Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 12 mai 2023 (f.d. 224).

64. Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Anatolie Melnic și Alexandru Melnic, reprezentați de avocata Tamara Plămădeală, este admisibil.

65. Prin prisma prevederilor art. 444 din Codul de procedură civilă, la caz, examinarea cauzei civile în ordine de recurs s-a realizat fără invitarea și respectiv prezența participanților la proces.

66. În acest este relevant că, în cauza Covalenco v. Republica Moldova (hotărârea din 16 iunie 2020, cererea nr. 72164/14, §§ 21-22), Curtea a identificat, cu titlu de principiu, situațiile în care circumstanțele excepționale pot justifica renunțarea la audiere. Astfel, o asemenea derogare este posibilă:

(a) în cazul în care nu există probleme de credibilitate sau fapte contestate care necesită o audiere, iar instanțele pot soluționa litigiul în mod echitabil și rezonabil, în baza materialelor cauzei (a se vedea Döry v. Suedia, nr. 28394/95, § 37, 12 noiembrie 2002, și Saccoccia v. Austria, nr. 69917/01, § 73, 18 decembrie 2008);

(b) în cazuri care ridică probleme pur juridice, cu domeniu de aplicare limitat (a se vedea Allan Jacobsson v. Suedia (nr. 2), 19 februarie 1998, § 49, Culegeri 1998-I, și Mehmet Emin Şimşek v. Turcia, nr. 5488/05, §§ 29-31, 28 februarie 2012) sau probleme de drept care nu prezintă o complexitate particulară (a se vedea Varela Assalino v. Portugalia (dec.), nr. 64336/01, 25 aprilie 2002, și Speil v. Austria (dec.), nr. 42057/98, 5 septembrie 2002);

(c) în situații în care cauza se referă la aspecte foarte tehnice. De exemplu, Curtea a luat în considerare natura tehnică a litigiilor referitoare la prestațiile de protecție socială, care pot fi examinate mai bine în scris decât într-o dezbatere orală. Curtea a hotărât de câteva ori că în domeniul dat, autoritățile naționale au dreptul, luând în considerare cerințele de eficiență și economie, să renunțe la audieri, deoarece organizarea lor sistematică poate prezenta un obstacol în calea diligenței necesare în cauzele referitoare la protecția socială (a se vedea Schuler-Zgraggen, § 58, și Döry, § 41, ambele pre-citate)

67. *A contrario*, Curtea a considerat necesară organizarea unei audieri în următoarele situații:

(a) în cazul în care există necesitatea de a evalua dacă circumstanțele au fost stabilite corect de către autorități (a se vedea *Malhous v. Republica Cehă* [MC], nr. 33071/96, § 60, 12 iulie 2001);

(b) atunci când circumstanțele cer ca instanța să-și formeze propria impresie referitoare la justițiabili, prin acordarea dreptului de a explica propria lor situație personală, în mod direct sau prin intermediul unui reprezentant (a se vedea *Göç*, pre-citată, § 51; *Miller*, pre-citată, § 34 in fine; și *Andersson v. Suedia*, nr. 17202/04, § 57, 7 decembrie 2010);

(c) în cazul în care instanța are nevoie de a obține o clarificare cu privire la anumite detalii, *inter alia* prin intermediul unei audieri (a se vedea *Fredin v. Suedia* (nr. 2), 23 februarie 1994, § 22, Seria A nr. 283-A, și *Lundevall v. Suedia*, nr. 38629/97, § 39, 12 noiembrie 2002).

68. În prezenta cauză, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu verifică și nu ridică problema stării de fapt, aceasta fiind deja stabilită de instanțele inferioare, necontestată și recunoscută de părțile litigante, ci urmează să se pronunțe exclusiv asupra corectitudinii interpretării și aplicării normelor de drept. În aceste condiții, nu se impune necesitatea invitării participanților la proces în ședința de judecată. Cu atât mai mult că, argumentele formulate în cererea de recurs au fost prezentate cu suficientă precizie pentru a permite instanței efectuarea controlului judiciar al deciziei din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți și al hotărârii din 15 iunie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central. Totodată, toate punctele de vedere relevante au putut fi examinate și soluționate în mod corespunzător în baza înscrisurilor existente la dosar. Mai mult, atât recurenții, cât și intimatul au avut posibilitatea de a-și expune poziția în scris și de a răspunde la argumentele părții adverse, drept de care intimatul nu a făcut uz și nu a depus referință. În același timp, data și ora ședinței au fost publicate pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

69. Studiind materialele dosarului, prin prisma normelor de drept aplicabile speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Anatolie Melnic și Alexandru Melnic, reprezentați de avocata Tamara Plămădeală, urmează a fi admis și casată integral decizia din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți și parțial hotărârea din 15 iunie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, în partea admiterii pretenției privind repararea prejudiciului moral, din motivele ce succed.

70. Cercetând starea de fapt, în baza materialelor dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, la 24 ianuarie 2018, Cabinetul Avocatului „Timur Kovaliov” a inițiat o acțiune civilă în instanța de judecată împotriva, lui Anatolie Melnic și Alexandru Melnic, care ulterior a fost modificată și completată, solicitând repararea prejudiciului material în sumă totală de 38 836,40 MDL, compus din: 25 200 MDL cheltuieli suportate pentru închirierea automobilului, 2 835 MDL cheltuieli în legătură cu punerea în executare a hotărârii judecătorești privind asigurarea acțiunii, 10 062,43 MDL cheltuieli neprevăzute pentru achitarea combustibilului (diferența) și 238,97 MDL cheltuieli pentru deplasare la ședință.

71. Totodată, la depunerea cererii de chemare în judecată, Cabinetul Avocatului „Timur Kovaliov” a solicitat aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii sub forma sechestrului pe mijlocul de transport de model Lada XXXXX, cu n/î XXXXX, cu transmiterea la păstrare a acestuia creditorului Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov” (f.d. 8).

72. Prin încheierea din 25 ianuarie 2018 a Judecătoriei Soroca s-a pus sechestru pe mijlocul de transport de model Lada XXXXX, cu n/î XXXXX, care aparține lui Anatolie Melnic, cu transmiterea la păstrare a acestuia Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov” (f.d. 8 recto-verso, 22).

73. Prin procesul-verbal de sechestru din 26 ianuarie 2018, executorul judecătoresc Andrei Gosic a pus sechestru asupra mijlocului de transport de model Lada XXXXX, cu n/î XXXXX și a transmis bunul mobil sechestrat spre păstrare Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov”.

74. Prin hotărârea din 23 mai 2019 a Judecătoriei Soroca s-a respins acțiunea depusă de Cabinetul Avocatului „Timur Kovaliov” împotriva lui Anatolie Melnic și Alexandru Melnic cu privire la repararea prejudiciului material, ca neîntemeiată. Totodată, s-a dispus și ridicarea sechestrului aplicat în baza încheierii din 25 ianuarie 2018 a Judecătoriei Soroca de pe mijlocul de transport de model Lada XXXXX, cu n/î XXXXX, care aparține lui Anatolie Melnic (f.d. 9-11 recto-verso).

75. Prin decizia din 05 noiembrie 2020 a Curții de Apel Bălți s-a menținut hotărârea din 23 mai 2019 a Judecătoriei Soroca (f.d. 12-16 recto-verso).

76. Prin încheierea din 16 iunie 2021 a Curții Supreme de Justiție s-a declarat ca inadmisibil recursul declarat de Cabinetul Avocatului „Timur Kovaliov” împotriva deciziei din 05 noiembrie 2020 a Curții de Apel Bălți (f.d. 17-21).

77. Prin încheierea executorului judecătoresc Andrei Gosic nr. 190-5/20218 din 21 decembrie 2020, s-a anulat măsura de asigurare a acțiunii civile (sechestrul) aplicată asupra mijlocului de transport de model Lada XXXXX, cu n/î XXXXXX, care aparține lui Anatolie Melnic și s-a obligat Cabinetul Avocatului „Timur Kovaliov” ca, imediat din momentul recepționării încheierii nominalizate, să remită către proprietar mijlocul de transport primit în condițiile art. 120 – 122 din Codul de executare, în baza procesului-verbal de sechestrul din 26 ianuarie 2018 a executorului judecătoresc Andrei Gosic, cu informarea prealabilă a executorului judecătoresc întru asigurarea documentării acestui fapt, asigurând și avansarea cheltuielilor de executare legate de acest exercițiu (f.d. 29).

78. La 22 ianuarie 2021, executorul judecătoresc Andrei Gosic a informat Ministerul Justiției al Republicii Moldova despre acțiunile întreprinse în sensul anulării sechestrului, inclusiv despre faptul că încheierea privind anularea măsurilor de asigurare a acțiunii din 21 decembrie 2020 a fost expediată la toate adresele identificate ale Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov” și în adresa avocatului care reprezenta interesele acestuia, însă ultimii nu au reacționat la scrisorile expediate, fiind informată partea opusă despre faptul dat (f.d. 30).

79. În vederea soluționării pe cale amiabilă a litigiului, la 13 august 2021, Anatolie Melnic și Alexandru Melnic au expediat în adresa lui Timur Kovaliov cerere prealabilă, prin care au solicitat recuperarea prejudiciului material cauzat, inclusiv cheltuielile de judecată, însă aceasta a rămas nesoluționată (f.d. 34-37).

80. Astfel, invocând că până la moment nu le-a fost restituit mijlocul de transport transmis la păstrare Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov” prin procesul-verbal de sechestrul din 26 ianuarie 2018 și în baza încheierii din 25 ianuarie 2018 a Judecătoriei Soroca, nu cunosc locul aflării acestuia și starea lui tehnică, reclamanții Anatolie Melnic și Alexandru Melnic au înaintat prezenta acțiune civilă împotriva Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov” și a lui Timur Kovaliov, solicitând încasarea din contul Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov” și a lui Timur Kovaliov în beneficiul său a sumei de 66 120 MDL, cu titlu de reparare a prejudiciului material care este costul autoturismul de model Lada 21214; 30 000 MDL cu titlu de reparare a prejudiciului moral; 12 000 MDL cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică suportate în dosarul civil nr. 2-73/18; 2 380 MDL cu titlu de compensare a taxei de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată și 1 200 MDL cheltuieli pentru efectuarea expertizei; 6 000 MDL cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică suportate în prezenta cauză și 6 200 MDL cu titlu de

compensarea a cheltuielile de transport pentru 11 tur-retururi Chișinău-Soroca, Chișinău-Bălți (f.d. 99-101, 108).

81. Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, Judecătoria Bălți, sediul Central, prin încheierea din 26 mai 2022, a încetat procesul civil împotriva Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov”, pe motiv că activitatea Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov” a fost încetată din 05 februarie 2018, în baza ordinului Ministerului Justiției nr. 103 din 05 februarie 2018. Astfel, Cabinetul Avocatului „Timur Kovaliov” nu dispune de capacitatea de folosință și nu poate participa ca parte în proces (f.d. 121-123 recto-verso).

82. Prin hotărârea din 15 iunie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, s-a admis parțial acțiunea depusă de Anatolie Melnic și Alexandru Melnic împotriva lui Timur Kovaliov.

83. S-a încasat din contul lui Timur Kovaliov în beneficiul lui Anatolie Melnic și Alexandru Melnic prejudiciul material în sumă de 66 120 MDL.

84. S-a încasat din contul lui Timur Kovaliov în beneficiul lui Anatolie Melnic prejudiciul moral în sumă de 5 000 MDL și cheltuielile de asistență juridică suportate în prezenta cauză în sumă de 3 000 MDL.

85. S-a încasat din contul lui Timur Kovaliov în beneficiul lui Alexandru Melnic prejudiciul moral în sumă de 5 000 MDL, cheltuielile de asistență juridică suportate în cadrul procesului civil anterior în sumă de 12 000 MDL, precum și cheltuielile de judecată suportate în prezenta cauză compuse din: taxa de stat în sumă de 2 380 MDL, cheltuieli pentru efectuarea evaluării bunului în sumă de 1 200 MDL, cheltuieli de asistență juridică în sumă de 3 000 MDL și cheltuieli de transport în sumă de 6 200 MDL.

86. În rest, acțiunea s-a respins (f.d. 128, 137-142 recto-verso).

87. Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Bălți, prin decizia din 02 februarie 2023, a admis apelul declarat de Timur Kovaliov, a casat integral hotărârea din 15 iunie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central și a adoptat o nouă hotărâre, prin care:

88. S-a admis parțial acțiunea lui Alexandru Melnic.

89. S-a încasat de la Timur Kovaliov în folosul lui Alexandru Melnic cheltuielile suportate pentru asistența juridică, în instanța de apel, în cauza civilă intentată la cererea Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov” împotriva lui Anatolie Melnic și Alexandru Melnic cu privire la repararea prejudiciului material, în sumă de 3 000 MDL.

90. S-a respins acțiunea lui Anatolie Melnic și Alexandru Melnic împotriva lui Timur Kovaliov, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Andrei Gosic, cu privire la repararea prejudiciului material și moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată suportate, ca fiind neîntemeiată.

91. S-a încasat de la Anatolie Melnic și Alexandru Melnic, în mod solidar, în folosul lui Timur Kovaliov cheltuielile de transport suportate în sumă de 321,79 MDL (f.d. 207, 208-219).

92. Efectuând controlul judiciar al deciziei din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți și al hotărârii din 15 iunie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel a dat o interpretare eronată normelor de drept material ce guvernează raportul obligațional litigios și în mod greșit a pus în sarcina reclamanților obligația de a demonstra că bunul nu mai există și că recuperarea lui fizică este imposibilă.

93. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, obiectul prezentului litigiu îl constituie încasarea contravalorii unui bun, asupra căruia unul din reclamanți deține dreptul de proprietate și care a fost transmis spre păstrare pârâtului.

94. În debut, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu poate accepta poziția procesuală de apărare a pârâtului, care pe parcursul examinării cauzei, în special în cadrul ședinței instanței de apel, la întrebările adresate, a invocat că bunul sechestrat a fost transmis spre păstrare Cabinetului avocatului „Timur Kovaliov”, dar nu lui ca persoană fizică.

95. Or, conform art. 30 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, cabinetul avocatului se prezintă în raporturile juridice ca persoană fizică. Astfel, cabinetul avocatului nu constituie o persoană juridică distinctă, ci reprezintă forma de exercitare a profesiei de către avocat ca persoană fizică. Prin urmare, drepturile și obligațiile asumate în cadrul activității cabinetului revin nemijlocit titularului acestuia.

96. Cu atât mai mult că, în speță, activitatea Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov” a fost încetată prin ordinul Ministrului justiției nr. 103 din 05 februarie 2018, iar obligațiile civile născute anterior încetării activității și care nu au fost stinse, au rămas în sarcina fondatorului cabinetului – Timur Kovaliov, în calitate de succesor al raporturilor juridice respective.

97. Referitor la fondul litigiului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, prin încheierea din 25 ianuarie 2018 a Judecătoriei Soroca și procesul-verbal de sechestrul din 26 ianuarie 2018, automobilul de model Lada

21214 a fost transmis spre păstrare anume Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov”.

98. Această transmitere a generat în sarcina depozitarului Cabinetului Avocatului „Timur Kovaliov” o obligație legală de păstrare a autovehiculului cu diligența unui bun proprietar și de restituire a acestuia la ridicarea sechestrului, obligație care decurge atât din dispozițiile Codului de executare, cât și din principiile generale ale executării obligațiilor, inclusiv buna-credință consacrată de art. 10 și art. 858 din Codul civil.

99. În acest context, potrivit art. 122 alin. (4) din Codul de executare, însușirea, înstrăinarea, substituirea, tănuirea bunurilor sechestrate sau utilizarea lor în alte scopuri decât cele legale atrag răspunderea prevăzută de lege. Această normă instituie un regim juridic strict al bunurilor sechestrate, excluzând orice libertate discreționară a depozitarului în privința modului de păstrare sau dispoziție asupra bunului.

100. La caz, însă, din materialele cauzei rezultă că pârâtul nu și-a executat obligația de restituire a bunului după ridicarea sechestrului, deși a fost obligat în mod expres și neechivoc prin încheierea executorului judecătoresc din 21 decembrie 2020. Această obligație nu avea un caracter facultativ sau condiționat, ci una imperativă, care trebuia executată imediat, în condițiile stabilite de lege și sub supravegherea executorului judecătoresc.

101. Mai mult, pârâtul nu doar că a omis executarea acestei obligații, dar a adoptat o conduită pasivă și obstructivă, manifestată prin nerecepționarea actelor procedurale expediate de executorul judecătoresc și lipsa oricărei reacții la solicitările acestuia. O asemenea atitudine nu poate fi calificată altfel decât ca o eschivare deliberată de la executarea obligațiilor legale de a restitui bunul sechestrat ce i-a fost transmis spre păstrare.

102. În aceste circumstanțe, comportamentul pârâtului nu doar că a împiedicat realizarea efectivă a restituirii bunului, dar a și lipsit reclamantii de posibilitatea reală de a-și valorifica dreptul de proprietate într-un termen rezonabil, generând astfel un prejudiciu continuu în patrimoniul acestora.

103. Instanța de recurs nu poate accepta argumentele pârâtului, precum că automobilul s-ar afla la o parcare specializată administrată de SRL „Nagoltrans”, apreciindu-le ca fiind declarative, neprobate, dar și care contravin prevederilor legale.

104. Astfel, deși pârâtul a invocat că automobilul s-ar afla la o parcare specializată administrată de SRL „Nagoltrans”, nu a prezentat niciun înscris care să confirme transmiterea bunului către această entitate, contract de depozit,

proces-verbal de predare-primire sau alt act juridic care să ateste în mod cert locul aflării bunului și condițiile în care acesta ar fi fost transmis.

105. Ba mai mult ca atât, din declarațiile pârâtului rezultă că transmiterea bunului către o terță persoană s-a realizat în absența executorului judecătoresc și fără acordul proprietarului bunului, contrar prevederilor art. 120 alin. (2) din Codul de executare. O asemenea conduită excedează limitele dreptului de păstrare conferit depozitarului și echivalează cu o dispoziție neautorizată asupra bunului sechestrat.

106. Or, în spiritul Codului de executare, în cazul în care creditorul sau persoana desemnată nu mai poate sau nu mai dorește să păstreze bunul sechestrat, acesta are obligația pozitivă de a informa executorul judecătoresc, singura autoritate competentă să dispună schimbarea locului sau a persoanei depozitare, cu informarea obligatorie a proprietarului bunului despre locul păstrării acestuia în continuare și persoana responsabilă de integritatea lui. Această procedură nu are un caracter formal, ci constituie o garanție esențială pentru conservarea bunului, asigurarea trasabilității acestuia și protejarea dreptului de proprietate al debitorului.

107. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție opinează că ignorarea acestei proceduri nu reprezintă o simplă abatere formală, ci o încălcare gravă a regimului juridic imperativ instituit pentru bunurile sechestrate. Prin acțiunea sa unilaterală, pârâtul a scos bunul de sub controlul executorului judecătoresc, a lipsit părțile de posibilitatea de a verifica existența și starea acestuia și a generat reclamanților o stare de incertitudine juridică cu privire la soarta bunului.

108. În aceste condiții, riscul pierderii, deteriorării sau imposibilității restituirii bunului nu mai poate fi imputat proprietarului, ci revine integral pârâtului, care, prin conduita sa culpabilă, a încălcat obligația de păstrare și a făcut imposibilă realizarea în natură a dreptului de proprietate.

109. În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că pârâtul a încălcat obligația legală de păstrare și restituire a bunului, acționând în afara cadrului legal și fără a asigura integritatea și trasabilitatea bunului sechestrat. Or, obligația de păstrare nu se reduce la o simplă deținere materială a bunului, ci presupune conservarea acestuia în condiții care să permită restituirea lui în natură, în orice moment, la solicitarea executorului judecătoresc sau a persoanei îndreptățite să o solicite.

110. În asemenea circumstanțe, riscul pierderii, deteriorării sau imposibilității restituirii bunului revine integral pârâtului, ca persoană căreia i-a fost încredințată păstrarea bunului. Or, art. 120 din Codul de executare presupune

că bunul sechestrat a fost scos din sfera de control a proprietarului și plasat sub paza și responsabilitatea exclusivă a pârâtului, care a acceptat această calitate și obligațiile aferente.

111. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu poate reține ca întemeiate concluziile instanței de apel, care a reținut că automobilul de model Lada XXXXX se află la o parcare specializată administrată de SRL „Nagoltrans” în municipiul Chișinău, considerând că reclamanții nu au demonstrat inexistența bunului și imposibilitatea recuperării sale fizice. Or, această concluzie este fundamentată exclusiv pe declarațiile pârâtului Timur Kovaliov, care nu a prezentat nicio probă ce ar confirma faptul că autovehiculul într-adevăr a fost transmis de către Cabinetul Avocatului „Timur Kovaliov” Societății cu Răspundere Limitată „Nagoltrans”, pentru a fi păstrat în continuare la parcare specializată administrată de către această societate.

112. În acest sens, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție observă că, potrivit declarațiilor reclamanților Anatolie Melnic și Alexandru Melnic, date în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, aceștia au aflat pentru prima dată, abia la etapa judecării cauzei în ordine de apel, că automobilul sechestrat ar fi fost transportat și depozitat de către pârât la parcare specializată administrată de SRL „Nagoltrans” în municipiul Chișinău.

113. Această circumstanță trezește dubii în privința bunei-credințe a pârâtului, pe o perioadă de aproximativ trei ani, de la emiterea încheierii executorului judecătoresc din 21 decembrie 2020 și până la ședința de judecată în apel, nu a anunțat nici executorul judecătoresc, nici proprietarul bunului despre faptul că acesta ar fi fost transferat la o parcare specializată.

114. În această ordine de idei, se ajunge la concluzia că instanța de apel a preluat și valorificat declarațiile pârâtului ca și cum acestea ar constitui o probă certă ce demonstrează existența bunului și disponibilitatea acestuia de a fi înapoiat proprietarului. Însă, la caz, instanța de apel a ignorat faptul că, în absența oricăror înscrisuri doveditoare, o simplă declarație verbală a pârâtului, care este persoană obligată la restituirea bunului, nu poate constitui temei suficient pentru a respinge pretenția reclamanților.

115. Or, în caz contrar, s-ar accepta ideea că declarațiile pârâtului date în instanța de apel, de a considera că bunul „există” și că „recuperarea lui fizică este posibilă”, echivalează cu faptul că instanța trebuie să trateze o afirmație nedovedită prin probe drept un fapt juridic stabilit.

116. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că, deși pârâtul Timur Kovaliov a afirmat în cadrul ședinței instanței de apel că automobilul de model Lada XXXXX s-ar afla la parcare specializată

administrată de SRL „Nagoltrans”, acesta nu a prezentat niciun mijloc de probă care să susțină această afirmație. Nu a fost depus niciun contract de depozit încheiat cu SRL „Nagoltrans”, niciun proces-verbal de predare-primire a bunului, nicio chitanță sau factură care să ateste plata serviciilor de parcare, niciun act de constatare a stării tehnice a automobilului la momentul pretensei predări, și nici vreun alt înscris care să confirme că, la momentul judecării cauzei, autovehiculul se regăsește în acel loc și că se află într-o stare care permite restituirea sa imediată și efectivă.

117. Articolul 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă consacră principiul *onus probandi incumbit ei qui dicit*, conform căruia sarcina probei revine celui care afirmă. Respectiv, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și/sau obiecțiilor sale. La caz, pârâtul a invocat că bunul există și este depozitat în siguranță, însă s-a limitat doar la simple declarații verbale, neprobându-le prin niciun mijloc de probă admis de lege.

118. Ba mai mult ca atât, în contextul raportului juridic specific al prezentei cauze, în care pârâtul a primit bunul în custodie legală, cu obligația expresă de păstrare și restituire, iar reclamanții se află în imposibilitatea obiectivă de a verifica existența și starea bunului tocmai din cauza conduitei pârâtului, sarcina probei privind conservarea și disponibilitatea bunului pentru a fi restituit proprietarului nu putea aparține reclamanților, aceasta revenind în mod exclusiv pârâtului, în calitate de depozitar.

119. Această concluzie rezultă însăși din logica raporturilor juridice de păstrare a bunului sechestrat, instituit prin procesul-verbal de sechestrul din 26 ianuarie 2018. Or, în sensul acestor raporturi, pârâtul-creditor Timur Kovaliov, în calitate de depozitar care a acceptat păstrarea unui bun ce aparține unuia din reclamanții-debitori, este prezumat responsabil de integritatea acelui bun pe toată durata custodiei, iar la momentul în care apare obligația de restituire, celui dintâi îi revine și obligația de a demonstra că bunul există, că se află în stare corespunzătoare și că este disponibil pentru a fi restituit.

120. A impune proprietarului bunului obligația de a proba inexistența sau starea bunului, în condițiile în care acesta a fost lipsit de posesie asupra bunului și nu a avut acces la bun pe toată durata sechestrului, ar însemna a cere o *probatio diabolica*, imposibilă prin natura ei și contrară principiilor echității procedurale.

121. Prin urmare, atât timp cât pârâtul a obiectat pretențiilor reclamanților, invocând că bunul există și este depozitat la o parcare specializată, el era ținut să susțină această obiecție prin probe concludente și pertinente, administrate conform regulilor procesului civil.

122. În acest sens, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, omisiunea unei părți litigante de a-și exercita sarcina probațiunii nu poate fi suplinită de instanță prin prezumții favorabile acestuia și nu poate funcționa în detrimentul părții opoente.

123. Prin urmare, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material atunci când a pus în sarcina reclamanților obligația de a demonstra inexistența bunului sau imposibilitatea recuperării acestuia în natură. Or, o asemenea abordare inversează în mod nejustificat sarcina probei și exonerează pârâtul, ca depozitar – persoană căreia i-a fost transmis un bun spre păstrare, de obligația de a demonstra îndeplinirea corespunzătoare a obligației de păstrare a bunului, de obligația de a proba conservarea și restituirea bunului primit spre păstrare, precum și de obligația de a răspunde pentru bunul primit spre păstrare.

124. În condițiile în care bunul a fost transmis legal în custodia pârâtului, iar acesta nu l-a restituit și nici nu a demonstrat în mod cert existența și disponibilitatea bunului pentru restituire, prezumția operează în defavoarea sa. Astfel, pârâtul era ținut să probeze fie restituirea efectivă a bunului, fie existența acestuia într-o stare care permite predarea imediată către proprietar, ceea ce nu s-a realizat în prezenta cauză.

125. Astfel, imposibilitatea *de facto* a reclamanților de a-și redobândi posesia bunului, determinată de conduita culpabilă a pârâtului, justifică transformarea raportului juridic dintr-unul real (revendicare) într-unul obligațional (despăgubiri), în temeiul art. 19 alin. (1)-(2) din Codul civil. Or, atunci când restituirea în natură devine iluzorie sau excesiv de dificilă din culpa celui obligat, repararea prejudiciului prin echivalent bănesc devine singurul remediu efectiv.

126. În aceste condiții, soluția primei instanțe, care a dispus încasarea contravalorii bunului sechestrat, este legală și întemeiată, reflectând principiul reparării integrale a prejudiciului și repunerii persoanei lezate în situația anterioară, în măsura posibilului.

127. Succesiv, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, prin hotărârea din 15 iunie 2022, Judecătoria Bălți, sediul Central, a dispus încasarea din contul pârâtului Timur Kovaliov în beneficiul reclamanților a sumei de câte 5 000 MDL pentru fiecare cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

128. La aspectul dat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral nu este întemeiată în drept de circumstanțele prezentei cauze, întrucât temeiul juridic al angajării răspunderii pârâtului față de reclamanți îl constituie neexecutarea obligației de păstrare și restituire a unui bun sechestrat, care este de natură patrimonială,

guvernată de normele privind răspunderea civilă delictuală pentru prejudicii patrimoniale. Respectiv, aceasta nu atinge, prin natura sa, drepturile personale nepatrimoniale ale reclamanților în sensul art. 2036 alin. (1) din Codul civil.

129. Potrivit art. 2036 alin. (1) din Codul civil, prejudiciul moral este reparabil în cazul în care a fost cauzat „prin fapte ce atentează la drepturile personale nepatrimoniale” ale persoanei sau „în alte cazuri prevăzute de lege”. Însă, niciuna dintre aceste condiții nu este incidentă circumstanțelor prezentei spețe, or, fapta pârâtului de nerestituire a bunului mobil primit la păstrare nu constituie un atac la drepturile personale nepatrimoniale ale reclamanților (cum ar fi onoarea, demnitatea, reputația, viața privată, integritatea fizică sau psihică). Totodată, nicio dispoziție legală specială nu prevede acordarea despăgubirilor pentru prejudiciu moral, în ipoteza neexecutării obligației de restituire a unui bun sechestrat.

130. Iar, suferințele psihice invocate de reclamanti (stresul emoțional, inconveniențele generate de lipsa automobilului pe o perioadă îndelungată și implicarea în multiple proceduri judiciare) pot constitui consecințe indirecte ale faptei pârâtului, însă ele nu se circumscriu noțiunii juridice de prejudiciu nepatrimonial reparabil în sensul art. 2036 din Codul civil, în condițiile în care lipsește o altă normă legală care să permită expres acordarea de despăgubiri morale pentru neexecutarea obligației de restituire a unui bun sechestrat.

131. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție explică faptul că, suferințele psihice colaterale unui litigiu patrimonial nu se confundă cu prejudiciul moral în sensul logico-juridic al noțiunii, care presupune lezarea unor valori ale personalității umane, protejate distinct de lege.

132. Prin urmare, hotărârea primei instanțe urmează a fi casată parțial, în partea acordării prejudiciului moral în sumă de 5 000 MDL în beneficiul fiecărui reclamant, cu pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi de casare a acestei ca fiind neîntemeiate, iar în rest hotărârea din 15 iunie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, urmează a fi menținută.

133. Ținând cont de considerentele elucidate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Anatolie Melnic și Alexandru Melnic, reprezentați de avocata Tamara Plămădeală, de a casa integral decizia din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți și parțial hotărârea din 15 iunie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, în partea acordării prejudiciului moral în sumă de 5 000 MDL în beneficiul fiecărui reclamant, cu pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi de respingere a acesteia ca fiind neîntemeiată, iar în rest hotărârea din 15 iunie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, urmează a fi menținută.

134. În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Anatolie Melnic și Alexandru Melnic, reprezentați de avocatul Tamara Plămădeală.

Casează integral decizia din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți și parțial hotărârea din 15 iunie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, adoptate în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Melnic și Alexandru Melnic împotriva lui Timur Kovaliov, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Andrei Gosic, cu privire la repararea prejudiciului material și moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, în partea acordării prejudiciului moral în sumă de 5 000 MDL în beneficiul fiecărui reclamant, cu pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi, prin care:

Se respinge pretenția reclamanților Anatolie Melnic și Alexandru Melnic cu privire la încasarea din contul lui Timur Kovaliov în beneficiul lor a sumei de 5 000 MDL pentru fiecare, cu titlu de reparare a prejudiciului moral, ca fiind neîntemeiată.

În rest, se menține hotărârea din 15 iunie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni